

הקדמה

בשלושת השיעורים הבאים נדון בנושא הטענה מכמה זוויות היוצרות מכלול אחד. לא בכדי הכתיר הרמב"ם מערכת פרקים גדולה בשם "הלכות טוען ונטען", בה כלל דינים רבים של תפיסה, שבועה, וגם דיני חזקת ג שנים. ללמדך שהכל הולך אחר הטענה. כך אמרו בשמועתנו 'חזקה שאין עימה טענה אינה חזקה'. על פי הטענה נקבע האם צריך להביא ראיות ומהו אופי הראיות שיצטרך הטוען להביא, האם יש לו מיגו לאור טענתו, או שמא טענה זו בעצם הודאה היא. יש לבחון מהו מקומן של הראיות ביחס לטענה, ואם אפשר לשנות את הטענה כדי לשפר את מעמד הטוען. מקרה בולט לכוחה של טענה הוא ההבדל בין הטוען להד"מ שמדין תורה פטור משבועה, לבין מודה במקצת שחייב להישבע. כך גם הטוען כולה שלי מתמודד על כל החפץ, לעומת הטוען חציה שלי שכבר ויתר על מחצית, למרות שבשני מקרים הוא מחזיק בו.

בסוגיה זו שלושה חלקים: מיגו במקום עדים, טוען וחוזר וטוען, מיגו למפרע. הסדר הרצוי ללימוד הוא: מיגו במקום עדים (לא עמ' א), טוען וחוזר וטוען (שם), מיגו למפרע (בדברי התוס' ל עמ' א ד"ה "לאו קמודית"). לאחר שלשת השיעורים – נסכם את תמצית הדיון העולה מהם.

מיגו במקום עדים

מקורות

ב"ב לא עמ' א "זה אומר של אבותי – במקום עדים לא אמרין"; לג עמ' ב "זה אומר של אבותי – במקום עדים לא אמרין"; רשב"ם לג עמ' ב ד"ה "האי אייתי סהדי" ומהרש"א עליו; תוס' לא עמ' א ד"ה "מה לי לשקר", רמב"ן, רשב"א; רמב"ן מא ע"ב ד"ה "הא דאמר ליה ר' חייא", נמו"י כב עמ' א בדפי הרי"ף ד"ה "אי אית לך סהדי"; ב"מ פא עמ' ב "ההוא גברא דאוגר ליה... מה לי

לשקר במקו"ע לא אמרין"; רמב"ם הל' טו"נ פט"ו ה"ו; שו"ת רעק"א תניינא סי' קל מתחילתו עד סד"ה "וביותר נ"ל"; רמב"ם הל' סנהדרין פכ"ד ה"ב (הל' יסוה"ת פ"ז ה"ז ופ"ח ה"ב); טור סי' קמו סע' לח-מ ובי"; שו"ע סי' קמו סע' כד (סמ"ע שם ס"ק סג-סד), ש"ך שם סקכ"ג (נתיבות סקכ"ט); ש"ך סי' קמו סקכ"ד; תומים סימן פב קיצור כללי מיגו, סקט"ז.

שאלות

- א. "זה אומר של אבותי" – למה לא נטען עבור המחזיק שאבותיו קנו את הקרקע מאבות המערער? תוד"ה "מה לי לשקר", רמב"ן, רשב"א. עיין רמב"ן מא ע"ב ד"ה "הא דאמר ליה ר' חייא", ונמו"י כב ע"א בדפי הרי"ף ד"ה "אי אית לך סהדי" – למה לדעתם אי אפשר ליישם את דין 'טענין'?
- ב. מה היתה ההו"א של רבה לומר שמיגו יועיל גם נגד עדים? ראה גם ב"מ פא ע"ב "ההוא גברא דאוגר ליה... מה לי לשקר במקו"ע לא אמרין". רשב"ם ד"ה "אמר ליה", רמב"ם הל' טו"נ פט"ו ה"ו, רמב"ן (כאן). איך מסביר הרמב"ן את המקרה של נהר פקוד, ב"מ פא ע"ב? רש"י שם, רשב"א ד"ה "אמר רבה מה לי לשקר", שו"ת רעק"א תניינא סי' קל מתחילתו עד סד"ה "וביותר נ"ל".
- ג. לפי הפירושים דלעיל ב, במה נחלקו האמוראים בסוגיה? הערת המהדיר מס' 46 על הרשב"א בסוגייתנו וספר רזא דשבת לא ע"א גמ' שורה 4 "מה לי לשקר", רמב"ם הל' סנהדרין פכ"ד ה"ב (הל' יסוה"ת פ"ז ה"ז ופ"ח ה"ב).
- ד. עיין טור סי' קמו סע' לח-מ – מנין לטור דינים אלה? ב"י שם, רשב"ם לג ע"ב ד"ה "האי אייתי סהדי" ומהרש"א עליו.
- ה. עי' שו"ע סי' קמו סע' כד וסמ"ע עליו – מה קשה לסמ"ע על הרמ"א? האם יש מחלוקת עקרונית בין הרמב"ם לטור? ש"ך סקכ"ג נתיבות סקכ"ט.
- ו. במה נחלק הש"ך סי' קמו סקכ"ד על התוס' והטור?

מהלך השיעור

במקרה שבגמרא יש לבדוק האם יש אפשרות אחרת לזכות ולא רק ע"י מיגו. מחלוקת תוס' ורמב"ן אם בונים טענין על מיגו. פתיחת האפשרות לטענין מסבירה יותר את דברי רבה. לאור דברי התוס' ושאר ראשונים ודברי רעק"א נמצא שגם רבה ורב חסדא שאמרו מיגו במקו"ע, התכוונו לומר שמפרשים את דבריו. זה הבסיס לחילוקיו של הטור לדינא בין סוגי אמירות שונים של המחזיק. אפשרות להסביר מיגו במקו"ע כפשוטו ע"פ הרמב"ם. הש"ך חולק על הטור ואינו מבדיל בין סגנון טענותיו של המחזיק, עוד חולק ומאפשר לפרש טענת 'של אבותי' באופן שלא יסתור את העדים.

שיעור

א. טענין על בסיס מיגו

תוס' ועוד ראשונים שאלו – למה להיכנס לסוגיית מיגו במקו"ע? והלא טענין ליורש, ונטען עבורו שאבותיו לקחוה מאבותיו של זה, ומה סברתו של אביי לחלוק על רבה? תוס' בונים את ה'טענין' על מיגו שהיה אומר 'ממך קניתי והכלתיה שני חזקה', ולכן יש להאמינו בטענת 'אבותי גרו בה יום אחד'.⁸ לדעתם אי"צ עדי יום אחד ודי בטענתו.² אמנם ר' יונה והרשב"א סוברים שאין די בטענה שאבותיו דרו בה יום אחד, אך גם הם סוברים שבמקרה שיש לו עדים על יום אחד יש להאמינו מכוח מיגו, ושאלו למה בסוגייתנו לא האמינו לו במקרה כזה?³

לדעת תוס' יש אפשרות לבנות טענין על בסיס של מיגו, מכיוון שלדעתם מיגו אינו רק חיזוק לנאמנות הטענה אלא זכות בממון (כח הטענה). כלומר, כיוון שיש לו אפשרות לזכות בטענה אחרת – נקבל גם טענה זו ויזכה.

אמנם אילו היינו רואים את המיגו רק כסיבה לנאמנות – אין לנו אלא להאמין שאבותיו גרו שם יום אחד, שהיא כשלעצמה אינה עובדה חשובה, וסברא כזו אכן מצינו ברמב"ן בסוגיית קשתא בעיליתא (מא עמ' ב). שם ערערו הרמב"ן ונמו"י על התוס' בטענה שמיגו אינו מתקיים אלא כשעל ידו מבררים טענה גמורה שיש לטוען, והרי טענין אינה טענתו שלו! לדעתם אין מקום לדברי התוס', ומיגו אינו הופך לזכות בממון (כח טענה) אלא חיזוק לדבריו (נאמנות). לכן אין לנו אלא דבריו שאביו גר שם יום אחד ותו לא, ואי-אפשר לבסס טענין על נאמנות אלא על ידיעה.

תוס' תירצו שהמשמעות הפשוטה בטענת "של אבותי" היא, שהשדה היה של אבותיו מעולם ולכן א"א לעשות טענין נגד מה שאמר הוא עצמו עד שיפרש דבריו. הרשב"א בהסברו הראשון קיבל את תירוץ התוס'. בתירוץ השני חידש, שאין טוענין ליורש ולוקח

א. האם יש צורך בחזקת ג"ש גם כדי לבסס את ה'טענין' או רק כדי ליצור אותו? לכאורה בלי ג"ש המבססות את הטענה קשה להבין למה יתנו את השדה דוקא למי שיש לו רק מיגו שאומר שאבותיו גרו שם ולא למי שמביא עדים על כך! אמנם לשון הרשב"ם היא שג"ש נצרכות למיגו ולא נראה שנצרכות כדי לתת לו את השדה. יתכן שכיון שיושב שם עכשיו, נקרא מוחזק ו'טענין' מועיל לו.

ב. לשיטתם לעיל ל ע"א ד"ה "לאו קמודית", וראה בשיעור הקודם "מפלגיא זבינתה" בנושא טענין הבנוי על מיגו.

ג. ראה מהדיר על ר' יונה הערה 110.

עד שנשאל אותם מה הם אומרים, שמא יטענו טענת ברי ועליה אנו דנים, ולא על ההשערות שלנו שאינן אלא שמא.

ב. מיגו במקום עדים

הראשונים שאלו האם רבה ורב חסדא באמת סברו שמיגו מועיל נגד עדים – הלא סוגיה מפורשת היא בכתובות ובעוד מקומות שאין מיגו במקו"ע? מלשון הרשב"ם והרמב"ם עולה שהבסיס לדעת רבה היא חזקת ג"ש העומדת לזכותו של המחזיק. מכיוון שהלה החזיק בשדה וחברו לא ערער, קשה להתעלם מהחזקה ועדיף לעשות מיגו. ייתכן שרבה סובר שחזקת ג"ש הופכת אותו להיות מעין מוחזק, שעלינו למצוא הסברים להמשך החזקתו ולא להוצאתו מהשדה (כנ"ל שיעור "חזקת ג' שנים", ו"שכוני גואי").

ר' יונה רמב"ן ורשב"א תירצו שלדעת רבה המיגו גורם לנו לפרש דבריו באופן המועיל, ולתקן טענתו כאילו אמר שאבותיו קנו מאבותיו של זה, או שסומך עליה כאילו היתה של אבותיו. אבל אביי השיבו שלא מתקנים את דבריו כשבפשוטם הם עומדים נגד העדים. הרמב"ן הוסיף והסביר בדעת רבה שתולים מיגו בכל טענה שאפשר כדי לקיימו. ראיה לדבר הביא ממעשה דנהר פקוד (ב"מ פא ע"ב) המתפרש לדבריו שאע"פ שהשוכר אמר שלא היו מים בנהר, אנו אומרים שבאמת היו מים בנהר, אלא שמכוח המיגו אנו מאמינים לו שהבהמה מתה מאליה. פירושו שונה מדברי רש"י (שם), שלמיגו יש כוח נגד "אנן סהדי" שיש מים בנהר פקוד, שהוא הסבר יותר קיצוני לדעת רבה. אמנם ייתכן שרש"י מחלק בין סוגיה דהתם לנד"ד, ולדעתו בסוגייתנו אכן צריך להסביר דבריו שהתכוון לומר 'אבותי קנו מאבותיך', אבל בנידון נהר פקוד אפשר לקבל מיגו נגד אנן-סהדי שהוא פחות מעדים. אמנם אביי אינו מחלק בין עדים לאנ"ס ובשניהם אומר שאינו מיגו. תוס' רא"ש (בשטמ"ק) כתב שהמקרה בנהר פקוד אינו נכנס לגדר אנן-סהדי, אלא רק קול שברוב הפעמים יש שם מים. לדבריו נמצא שגם קול על רוב מוגדר כעדים, שמיגו אינו מועיל נגדם לדעת אביי.

התומים (סימן פב קיצור כללי מיגו, סקט"ז) חידש, שלא כדברי הראשונים דלעיל, שלדעת רבה מיגו מועיל ישירות נגד עדים כיון שהוא גורם לחשוב שהעדים לא דייקו בדבריהם. אפשר להמתיק את דבריו ע"פ הרמב"ם הלכות סנהדרין (פכ"ד ה"ב, וגם בהל' יסוה"ת פ"ז ה"ז, ופ"ח ה"ב), המסביר שדין קבלת שני עדים אינו מחמת שהסברא אומרת שהם דוברי

ד. הרמב"ם מטעים בדבריו מדוע לא לקבל את דברי רבה "שהרי לא טען עליו כלום, ואין אכילתו ראיה, שכל חזקה שאין עימה טענה על הבעלים, אינה כלום".

אמת – שהרי ייתכן שהם משקרים, אלא גזירת הכתוב היא. הדיין פוסק בעיקר לפי מה שנראה לו אמיתי בעקבות שמיעת הצדדים, והעדים אינם אלא גזרת הכתוב, להורות לדיין שאם יבואו נזדקק להם למרות שאיננו יודעים אם הם דוברי אמת. לכן מובנים דברי רבה שאם יש סיבה הגיונית לפקפק בדבריהם – ראוי להתחשב בה. בספר שערי-תורה (כלל טז פרט א) הוסיף להסביר את דעת רבה, שעיקר כח העדים הוא מחמת חזקת כשרות שיש לכל אדם, ומצד הסברה היה עלינו להעדיף מאה עדים על שנים, אלא שחידשה התורה 'תרי כמאה'. מכל-מקום, אין לך בו אלא חידושו, ולכן כשהסברא אומרת שלא ללכת אחר עדים – הוי כאנן סהדי שמועיל גם נגד עדים.

דעת רב חסדא

מדברי רשב"ם (לג ע"ב) עולה שלדעת רב חסדא אומרים מיגו גם כשהוא מתנגש לגמרי בעדים, מכיון שלפירושו מדובר בעדים המעידים שהשדה היה של אבותיו של זה, ולא מכרוה מעולם לאבותיו של השני.

רעק"א הקשה על תוס' (לא ע"ב ד"ה "וזה באה"), שפירשו בדברי רב חסדא שמיגו במקו"ע לא אמרינן – והרי רב חסדא סובר שאומרים מיגו במקו"ע! לכן פירש שלדעתם לכו"ע לא אמרינן מיגו במקו"ע, ונחלקו רק אם ע"י המיגו אפשר לפרש דבריו שלא כפשוטם. את דברי רב חסדא נפרש כמ"ש הרמב"ן, שמתקנים את דבריו כאילו אמר "דסמיכנא עלה כדאבהתי" וכעולא. אלא שעולא דיבר על מקרה שהוא עצמו חוזר וטוען, ורב חסדא מדבר על מקרה שאינו חוזר וטוען אלא בי"ד עושה זאת מחמת המיגו.

לדעת ראשונים אלה נמצא, שלא נחלק אדם מעולם על כך שאין אומרים מיגו במקו"ע, וכל המחלוקת אינה אלא באלו מקרים נתקן את דברי הטוען מחמת המיגו. מהדיר הרשב"א (הע' 46) תמה שא"כ העיקר חסר מן הספר! אבל י"ל שכיוון שפשט דברי עדי המערער הוא שהם באו לתמוך בגרסתו – הרי המיגו שאנו נותנים למחזיק סותר את כוונתם, ולכן נקרא "במקום עדים", אך מ"מ אין זו סתירה לדיבורם. ראיה לדבר ממ"ש המשנה (נו ע"א) שאם שלוש כתות עדים מעידות כ"א על שנת חזקה אחת, כל כת תצטרך לשלם אם יוזמו. תוס' העירו (שם ד"ה "משלשין") שלמרות שכל כת לבדה אינה יכולה ליצור מוחזקות, לא יוכלו לומר שלא התכוונו לעשותו מוחזק – ומכאן נלמד שכוונת העדות היא חלק מהעדות.⁷

ה. עיין עוד בנושא זה סוגית 'עדי שנתיים וירידה לפירות' וסוגית 'נסכא דר' אבא'.

נמצא שהחזקת הקרקע ג"ש יחד עם המיגו שיש לו, יוצרים לשיטת רבה אפשרות לערער על דברי העדים.

מהרש"א (לג ע"ב ד"ה "האי אייתי") מעיר על חילופי הגירסאות כאן, שלפני תוס' היתה הגירסה 'רבא' ומחקו אותה וגרסו במקומה 'רבה'. אבל לדעתו לפירוש רשב"ם יש לחלק בין הסוגיא כאן לזו שבדף לג ע"ב, ורבה יודה בסוגיא כאן שיש מיגו, מכיוון שהתיקון אינו כ"כ קיצוני אלא רק מפרשים דבריו שהתכוון לומר "דסמיכנא עלה כדאבהתי". רק במקרה שצריך להכחיש את דבריו לגמרי ולומר "של אבותי שלקחה מאבותיך", בעוד העדים מעידים שמעולם לא מכרו לאבותיו, חולק רבא על רב חסדא. אבל תוס' ורמב"ן גרסו כאן 'רבה' ולא חילקו כן, והרמב"ן כתב שדברי רבה ורב חסדא היינו-הך.

נמצא שלדעת רשב"ם יש שלש דעות בדין מיגו במקום עדים: **לרב חסדא** מיגו נגד עדים מועיל, **לרבה** מיגו נגד עדים גורם לנו לפרש את דברי הטוען כך שלא יסתרו את העדים, **לאביי** אין אומרים כלל מיגו נגד עדים וגם לא מפרשים את דבריו של הטוען.

ג. דעת הטור

הטור (סי' קמ"ו סע' לח-מ) חילק בין מקרים שונים, לפי רמת הסתירה בין דברי המחזיק לדברי המערער. כמו-כן, הוסיף חלוקה שאינה מפורשת בגמרא, בין טענת 'ירשתיה מאבותי' לבין טענת 'של אבותי'.

1. אם עדי המערער אמרו שאבותיו לא מכרו מעולם – תמיד נוציא מהמחזיק כיון שמיגו במקו"ע לא אמרינן, וכפירוש רשב"ם (לג ע"ב).

2. אם עדי המערער אומרים שהיתה של אבותיו ולא אמרו שלא מכרוה מעולם, והמחזיק אמר 'ירשתיה מאבותי' – טוענים עבורו, כיוון שלא אמר בפירוש שהיתה של משפחתו מעולם, ואפשר לפרש דבריו שאבותיו קנוה מאבותיו של המערער. ב"י ציין מקור דין זה מרשב"ם ותוס'. אמנם הדבר אינו מפורש שם, אבל מתוך פירושם אפשר להסיק שבצירוף שני תנאים נוכל לטעון עבורו: תנאי הכרחי הוא שעדי המערער לא ישללו על הסף את האפשרות של מכירה ע"י אבותיו, ותנאי נוסף הוא שמדברי המחזיק לא תשתמע שלילת האפשרות שהיתה של אבות המערער – אבל בפועל ירש מאבותיו שלו.

3. כנ"ל 2, ומחזיק טוען 'של אבותי' [ולא 'ירשתיה מאבותי'], וכיוון שמישיב על דברי המערער מוכח שרוצה לומר שהיתה שלהם תמיד – לכן לא נטען עבורו, כיוון

שלא מתקיים התנאי השני הנ"ל (ע"פ נמו"י), אבל אם יחזור ויטען 'אבותי קנו מאבותיך' – נקבלנו.

4. בהנ"ל 3 – אם יש למחזיק עדים שאבותיו דרו יום אחד, נטען עבורו, שאמנם מיגו על טענין לא עושים, אבל כשיש עדי יום אחד אי"צ מיגו כדי ליצור טענין (ע"פ הרשב"א בתרוצו הראשון, הובא לעיל א).¹

הש"ך (סקכ"ג) הקשה על הטור שתי קושיות:

1. כאן מסכים הטור לשיטת התוס' שעל טענת 'קמי דידי דר בה חד יומא' עושים טענין – והלא לעיל (סע' כא) חלק עליהם וסבר שאין די בטענה על חד יומא וצריך עדים!¹
2. מנין לטור לפרש לשון 'ירשתיה מאבותי' שלקחיה מאבותיו של זה, יותר מלשון 'של אבותי'?

לדעת הש"ך אין לחלק בין לשון 'ירשתיה מאבותי' לבין לשון 'של אבותי'. לדעתו תוס' לא נתכוונו אלא לחלק בין דיבור הכולל את הידיעה שאבותיו דרו בה ומאפשרת לטעון עבורו שלקחיה וכו', לבין כל סוגי האמירה שאינם כוללים ידיעה שאבותיו דרו בה ולכן אינם מאפשרים לטעון עבורו.²

ו. הרמב"ם לא הביא את חילוקי הטור, וה"ה הסכים עם שני תירוצי הרשב"א (לעיל א). לפי-זה נראה שבכל מקרה לא נטען עבור המחזיק, אם הפשט בדבריו הוא 'ברי שהיה של אבותיו מעולם'. אמנם מכיון שהרמב"ם הזכיר רק את המקרה 'של אבותי', ייתכן שיודה לטור שנטען עבור המחזיק אם יאמר 'ירשתיה מאבותי'. לפי"ז מובן למה הרמ"א (סי' קמו סעיף כד) הכניס את דברי הטור כפרשנות לרמב"ם. הסמ"ע (ס"ק סב) מעיר על הרמ"א שא"א לפרש בלשון הרמב"ם שעדי המערער מעידים שלא מכרוהו אבותיו מעולם, כיוון שאח"כ כתב שאם חוזר וטוען דסמיכנא וכו' או אבותי לקחיה מאבותיך נקבל את דבריו. "ל שגם הרמ"א לא התכוון לפרש את לשון הרמב"ם עצמו אלא שסובר שהדבר נכון לדינא, ולכן הכניס 'פרשנות' ברמב"ם המובא בשו"ע.

ז. לדעתו התוס' שאלו לשיטתם שאם טוען 'קמי דידי דר בה חד יומא' נאמן במיגו וטענין עבורו (כדלעיל א), ובדבריו "של אבותי" ודאי כלולה אמירה שראה אותם יום אחד. אמנם גם לשיטת הטור היה אפשר להקשות – למה לא נטען עבורו "אבותי לקחיה ממך", ולא "מאבותיך", כך שאינו מתנגש עם העדים? אבל הש"ך שולל זאת. לדבריו, תוס' סברו שאין לשאול למה לא נטען בשבילו "אבותי לקחיה ממך", כיוון שזה אינו כלול במילים שאמר, והטור היה צריך ללכת בדרכם. אמנם הנתיות (סקכ"ט) כבר העיר על הש"ך שהוא עצמו סובר לדינא כתוס' אלא שהיה קשה לו הסבר דברי הטור.

ח. התומים (סקכ"ה) תירץ את הטור לפי הבנת הסמ"ע (ס"ק ס"ג), שגם הרמב"ן והטור המצריכים עדים על יום אחד לא אמרו זאת אלא כשהמערער טוען ברי. בנד"ד שהמערער אינו יודע אם אבותיו מכרו או לא – הרי שאין לו טענת ברי, וגם המחזיק אי"צ עדי יום אחד. נמצא שלדעת התומים הטור

הש"ך (סקכ"ד) הקשה על התוס' והטור שסוברים שהפירוש הפשוט של טענת "של אבותי" הוא שמעולם היתה של אבותיו של השני. לדעתו גם אם היה אומר במפורש שהיתה מעולם של אבותיו, יש לפרש כוונתו שאבותיו דרו בה מעולם ואח"כ קנו מאבותיו של זה, וא"כ למה לא נקבל דבריו שדרו בה לפחות חד יומא ונטען עבורו? לכן העמיד הש"ך את הסוגיה כשעדי המערער מעידים שמעולם לא דר שם אדם אחר וכגון ששכרו את הבית בעצמם. כך הוא מתרץ גם את קושיית התוס' למה צריך שיאמר "של אבותי שלקחיה מאבותיך" ולא די שיטען על יום אחד – שכיוון שעדי המערער אומרים שהיו של אבותיו כל הזמן ואבותיו של המחזיק לא דרו בה אפילו יום אחד, אנו חייבים לדעת שבאמת קנו. נמצא שהש"ך פירש באופן המרחיב ביותר את האפשרות לקיים את דברי המחזיק בקרקע, וחולק בזה על ר' יונה, הרשב"א, וכל הראשונים ההולכים בשיטת התוס'. זאת מכיון שלדעתו, המיגו שהוא יסוד חזק מאפשר לנו לפרש דבריו אפילו באופן מרחיק לכת ביותר.

יכול להודות לדברי התוס' אפילו לפי הסבר הש"ך. אמנם הש"ך עצמו (סקכ"ד) חולק על הסמ"ע, לכן הסבר זה בדעת הטור אינו מתאפשר לדעתו. עוד י"ל על הקושיה הראשונה, שכשאמר "ירשתיה מאבותי" יש לו ידיעה שהייתה של אבותיו ולכן לא צריך עוד טענין על המיגו. על הערת הש"ך השנייה כתב התומים שאין דבריו כדאים לדחות דקדוק הטור, ויש ראייה לדברי הטור מלשון המשנה "הבא משום ירושה אי"צ טענה". ודאי שכוונת המשנה גם ללשון שאומר "ירשתי מאבי", ולשון כזו מועילה גם במקרה שיש למערער עדי אבות. הנתיבות (הנ"ל) השיג על התומים והעיר שבמקרה ההוא יש למחזיק עדי יום אחד וכדברי הגמרא "טענה לא בעי הא ראייה בעי". עו"ל בפשטות שלשון שהיא תגובה על דברי המערער שאמר "של אבותי" – משמע שרוצה לשלול אותו ולא לומר שקנו מאבותיו, לכן אי-אפשר להוסיף טענה זו לדבריו.